

LV/av

1.2.2013

valtiovarainministerio@vm.fi

LUONNOKSESTA KUNTARAKENNELAIKSI

Lääkäriliitto pitää positiivisena kuntarakenneuudistuksen etenemistä ja rakennelakiluonnoksen lausuntokierrokselle saamista. Kuntarakennelain linjaukset selkeyttävät kuvaa tulevasta kuntarakenteesta. Noin 20 000 asukkaan väestöpohja antaa hyvän pohjan monien kunnallisten palveluiden järjestämiseen ja tuottamiseen. Prosessin onnistumisen takia on ollut tärkeää, että valmistelussa on tarkoin kuultu kuntien mielipiteitä.

Kuntarakennelakiluonnos myös selkeyttää hyvin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneuudistusprosessia. Kun näkemys tulevaisuuden kuntarakenteesta on selkiytynyt, on huomattavasti helpompi suunnitella miten sosiaali- ja terveyspalvelut kannattaa tässä ympäristössä tulevaisuudessa järjestää. Tulevat uudet sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteet vaativat myös kuntalain uudistamista.

Kuntarakenneuudistukselle luonnoksessa kirjatut tavoitteet ovat kuitenkin ristiriidassa itse lakiesityksen kanssa. Esityksen mukaan lakiuudistuksen tavoitteena on, että kunnat pystyisivät laajasti ja pääosin itse vastaamaan peruspalveluiden järjestämisestä ja tuottamisesta sekä tuloksekkaasta kehittämistyöstä. Kuitenkaan tämän lain myötä ei missään tapauksessa tule muodostumaan niin vahvoja kuntia, että ne voisivat itsenäisesti vastata terveyspalveluiden järjestämisestä. On ymmärrettävää, että kuntarakennetta ei ole tarkoituksenmukaista suunnitella terveydenhuollon ehdoilla, kun kunnilla on laajasti myös muita tehtäviä.

Perusterveydenhuollon vahvistamisen kannalta on välttämätöntä, että perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon järjestäminen on vastaisuudessa saman organisaation vastuulla. Perusterveydenhuolto on jo pitkään näivettynyt sen järjestämisen ollessa erikoissairaanhoidoa heikoimmilla organisaatioilla.

Eri asiantuntijatahot ovatkin toistuvasti esittäneet, että **terveyspalvelut tulee järjestää yhtenä kokonaisuutena** ja väestöpohjan tulisi olla vähintään luokkaa 200.000 asukasta, joka on minimi erikoissairaanhoidon ympärivuorokautisen päivystyksen järjestämiseksi laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Suurin osa erikoissairaanhoidon kustannuksista syntyy ympärivuorokautisista päivystyspalveluista ja niihin kiinteästi liittyvistä muista palveluista, joiden järjestämisvastuun siirtäminen yksittäiselle kunnalle ei ole järkevää. Muissa EU maissa terveyspalveluiden järjestäjien (ml. yleislääkäripalvelut) keskimääräinen väestöpohja on vähimmillään satojätuhansia asukkaita. Suurin osa sosiaalihuollon palveluista voidaan kuitenkin järjestää tätä pienemmillä väestöpohjilla.

Kuntarakennelain täsmentymisen myötä selkiytyy siis näkemys siitä, että tulevaisuudessa terveystalouden järjestämisvastuuta ei voida säilyttää yksittäisille kunnille, vaan terveystalouden järjestämisvastuu tulee kantaa riittävän isojen alueiden kuntien yhteistyönä. Yhteistyömuotona voisi tällöin olla esimerkiksi nykyisen kaltaiset erikoissairaanhoidon järjestämisestä vastaavat kuntayhtymät (sairaanhoitopiirit). Toisena vaihtoehtona voisi olla Kainuun maakuntakokeilun tyyppinen maakunta.

Toimivan palvelukokonaisuuden luomiseksi terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluiden tiivis yhteistyö on välttämätöntä. Tästä johtuen voisi olla perusteltua, että myös sosiaalihuollon palveluiden järjestämisvastuu on tulevaisuudessakin samalla organisaatiolla kuin terveystalouden järjestämisvastuu. Tämä johtaisi tilanteeseen, jossa sosiaalihuollon palveluiden järjestämisvastuu keskitettäisiin suurempiin väestöpohjiin kuin pelkästään sosiaalihuollon näkökulmasta olisi tarpeellista. Integraatio järjestämisvastuun tasolla ei kuitenkaan ole pakollista, vaan toimiva yhteistyö voidaan varmistaa myös muilla mekanismeilla, kuten muissa pohjoismaissa asia on järjestetty.

Vaikka tulevaisuudessa kunnat eivät enää ole itsenäisesti vastuussa terveystalouden järjestämisestä, prosessin myötä syntyneet kunnat kuitenkin voisivat tarvittaessa itsenäisesti tuottaa tiettyjä perustason terveystaloudellisia järjestämisvastuun ollessa vahvemmilla organisaatioilla.

Kunnioittaen

SUOMEN LÄÄKÄRILIITTO ry

Raija Niemelä
puheenjohtaja

Risto Ihalainen
sihteeri